

Mgr Ewa Sobczyk

EUROPEJSKIE SEMINARIUM POZARZĄDOWYCH ORGANIZACJI TRZEŹWOŚCIOWYCH

W dniach 26.05 do 1.06.1991 r. w Cedzynie koło Kielc odbyło się międzynarodowe seminarium poświęcone współpracy organizacji trzeźwościowych z - umownie mówiąc - Europy Wschodniej (obejmującej byłe kraje socjalistyczne) i Europy Zachodniej. Seminarium zostało zorganizowane wspólnie przez IOGT International (Międzynarodową Organizację Dobrych Templariuszy) oraz IOGT Poland (Polską Organizację Dobrych Templariuszy).

IOGT jest organizacją społeczną, działającą w sferach socjalnej, edukacyjnej i kulturalnej, ugruntowaną w ponad 40 krajach. W Polsce organizacja ta rozpoczęła działalność w końcu 1989 r.

Podstawowym kierunkiem działalności IOGT jest podejmowanie rozmaitych strategii ograniczenia używania alkoholu, programów wychowania w trzeźwości, poszukiwanie bezalkoholowych alternatyw społecznych i kulturalnych, rehabilitacja osób z problemami alkoholowymi oraz wspieranie naukowo sprawdzonych polityk kontroli alkoholu. IOGT jest największą organizacją trzeźwościową na świecie.

Seminarium zostało wsparte środkami szwedzkiego Instytutu na Rzecz Rozwoju (SIDA) i szwedzkiej organizacji IOGT (IOGT-NTO).

W seminarium wzięło udział 30 uczestników. Gośćmi seminarium byli: Jego Ekscelencja Biskup Adam Odzimek, Przewodniczący Episkopatu Polski d/s Trzeźwości; Andrzej Nagiel, Wiceprzewodniczący Federacji Klubów Abstynenta; dr Marek Kozak z Urzędu Rady Ministrów; mgr Elżbieta Buczek z Polskiego Związku Motorowego oraz Helge J. Kolstad, Prezydent Międzynarodowy IOGT.

Wśród przedstawionych referatów były: "Społeczne aspekty przemian w Polsce" (dr Marek Kozak), "Rozwój lokalnych programów w zakresie nadużywania substancji" (mgr K. Serafinowska-Gabryel), "Sytuacja w zakresie narkotyków w Polsce" (mgr J. Sierosławski), "Wprowadzenie do kompleksowej polityki dotyczącej alkoholu" (dr Jacek Morawski), "Filozofia i programy IOGT - International" oraz "Przyszła współpraca i działania" (Helge J. Kolstad).

Seminarium stworzyło po raz pierwszy okazję dla spotkania się organizacji trzeźwościowych z Europy Wschodniej i Zachodniej.

Do niedawna tylko kilka krajów Europy Wschodniej posiadało większe organizacje pozarządowe działające na polu trzeźwości, rehabilitacji i polityki kontroli alkoholu. Ostatnie zmiany polityczne i społeczne w tych krajach pozwoliły bądź na odbudowę dawnych stowarzyszeń trzeźwościowych bądź zainicjowanie nowej działalności na tym polu. W niektórych z tych krajów odbudowano organizację Dobrych Templariuszy, w innych podejmowane są próby stworzenia organizacji wzorowanych na zasadach demokratycznych, upowszechnianych i praktykowanych przez IOGT. Dążeniem uczestników Seminarium było utworzenie takiego systemu wsparcia, który by utrwalił rozwijające się społeczne ruchy trzeźwościowe.

IOGT-International i jej skandynawskie organizacje członkowskie poproszono o podzielenie się swoimi unikalnymi doświadczeniami w tej dziedzinie. Dla przyszłości ruchów trzeźwościowych jest zasadniczą sprawą, aby mogły one wymieniać swoje doświadczenia na poziomie międzynarodowym oraz korzystać z globalnych doświadczeń kształtowania stylów życia wolnych od alkoholu i środków uzależniających.

Każda z zaproszonych organizacji przedstawiła raport, uwzględniający informacje statystyczne o alkoholu i używaniu alkoholu, trendach w spożyciu, rehabilitacji alkoholików, ustawodawstwie i miejscu stowarzyszeń samopomocowych i społecznych na tle ogólnej sytuacji politycznej i ekonomicznej w swoim kraju. Dyskutowano także problemy narkomanii i HIV.

Podstawowym nurtem dyskusji były zagadnienia profilaktyki. Przedyskutowano różne podejścia profilaktyczne w poszczególnych krajach. Uznano za niezbędne promowanie kultury kładącej nacisk na pozytywne aspekty stylów życia wolnych od środków odurzających. Wprowadzenie takiej idei do praktyki będzie wymagało

szerokiej działalności informacyjnej i edukacyjnej we wszystkich społeczeństwach oraz stworzenie tam, gdzie to będzie możliwe, grup nacisku, wspierających narodowe programy promocji zdrowia.

Dyskutowano także modele rehabilitacyjne w Polsce, na Łotwie i w Niemczech. W Europie Środkowej i Wschodniej znacznie większe są, niż gdzie indziej, powiązania między służbami społecznymi i służbą zdrowia a działalnością społeczną. Wymaga to ściślejszej współpracy z administracją państwową oraz szkolenia wolontariuszy zarówno w sprawach rehabilitacji, jak i pomagania w osobistym rozwoju byłych pacjentów.

Wydaje się, że praca wolontariuszy w Europie Wschodniej może stać się bardziej efektywna w wyniku wykorzystania doświadczeń IOGT w Niemczech i Danii. Zwłaszcza organizacja niemiecka IOGT posiada rozbudowany system grup samopomocy, spotkaniowych, informacyjnych i członkowskich oparty na akredytowanym programie szkoleniowym dla konsultantów nieprofesjonalnych.

Dyskutowano także możliwość niezbędnego finansowania rehabilitacji i szkoleń. Środki na ten cel są z reguły dostępne w budżetach ministerstw zdrowia, dodatkowe możliwości stwarzają fundusze Wspólnoty Europejskiej.

Trzeci kierunek dyskusji dotyczył planów na przyszłość, w szczególności zapewnienia systematycznych seminariów europejskich oraz narodowych w tych krajach, które nie mają silnych tradycji trzeźwościowych lub w których działalność trzeźwościowa była zakazana. Stowarzyszenia w poszczególnych krajach będą poszukiwać ekspertów, którzy mogliby zapewnić wysoki poziom seminariów, zapraszać zainteresowanych uczestników i siostrzane organizacje do udziału, informować inne kraje i biuro międzynarodowe IOGT o terminach i miejscach tych seminariów dla zaakcentowania aspektów międzynarodowych.

Opracowano projekt programu trzydniowego seminarium narodowego. Zawiera on następujące punkty: prezentację gości i uczestników, ocenę sytuacji w kraju, prezentacji krajowych i lokalnych stowarzyszeń trzeźwościowych, przedstawienie działalności międzynarodowej z uwzględnieniem programów IOGT, pracę w grupach tematycznych, dyskusję nad strategiami działań i wnioski. Biuro IOGT gotowe jest zapewnić kontakty na poziomie międzynarodowym, pomagać w uzyskaniu funduszy, przygotowaniu i wydawaniu

materiałów seminariów oraz nawiązaniu kontaktów ze Światową Organizacją Zdrowia i ONZ.

Raz w roku przewiduje się zorganizowanie seminarium europejskiego. Seminarium takie projektowane jest w 1992 roku w Czech-Słowacji.

Uczestnicy odbyli podróż studyjną do Krakowa i Zakopanego, zwiedzając Klub Abstynenta w Nowej Hucie oraz Polsko-Amerykański Ośrodek Rehabilitacji w Krakowie.

Obrazy zakończyły się podjęciem uchwały. Takst uchwały zawiera załącznik do sprawozdania.

Adresy: IOGT International, Elmgren House 1 The Quay St. Ives, Cambridgeshire PE 17 4AS, England

IOGT Poland, Zarząd Krajowy, ul. Sobieskiego 1/9, pok. 914, 00-957 Warszawa

Załącznik

Uchwała Uczestnicy Seminarium Europejskiego, reprezentujący organizacje trzeźwościowe w Bułgarii, Czecho-Słowacji, Finlandii, Niemczech, Litwie, Łotwie, Norwegii, Polsce, Rosji i Szwecji spotkali się w Cezdynie (Polska) w dniach 26.05-1.06.1991 w celu wyrażenia swojej troski o przyszły kształt polityki w zakresie alkoholu oraz leczenia i rehabilitacji osób z problemami alkoholowymi w zmieniających się systemach politycznych i ekonomicznych w krajach europejskich.

Zachodnie strategie wolnego rynku w zakresie alkoholu i innych środków odurzających stwarzają sytuację grożącą nasileniem problemów społecznych i zdrowotnych związanych z użyciem tych substancji.

W celu zmniejszenia spożycia alkoholu i innych substancji odurzających do możliwie najniższego poziomu oraz dla promocji stylów życia wolnych od tych substancji uczestnicy seminarium będą planować rozwój ściślejszych kontaktów i programów edukacyjnych. Jednocześnie apelujemy do rządów i odpowiedzialnych działaczy politycznych i społecznych o podejmowanie działań na rzecz profilaktyki uzależnień, rehabilitacji chorych i ich rodzin oraz promocji lepszych warunków życia wszystkich ludzi.

W tym celu apelujemy do organów państwowych o wprowadzenie narodowych programów polityki wobec alkoholu, uwzględniającej, tam gdzie jeszcze tego nie zrobiono, poniższe zasady:

1. zakaz pośredniej i bezpośredniej reklamy alkoholu i tytoniu;
2. zwiększenie podatków na alkohol. W celu inwestycji w programy profilaktyczne i lecznicze oraz ograniczanie sprzedaży alkoholu w celu zmniejszenia jego spożycia;
3. wprowadzenie 0,0 promila zawartości alkoholu w organizmie jako prawnej granicy wyznaczającej zakaz używania alkoholu w ruchu drogowym;
4. udostępnienie zakładów leczniczych i rehabilitacyjnych dla alkoholików i ich rodzin;
5. zapewnienie środowiska bezalkoholowego w zakładach edukacyjnych i ośrodkach spędzania czasu wolnego;
6. szkolenie specjalistów dla działalności profilaktycznej i terapeutycznej, prowadzenie badań naukowych w celu rozwoju skutecznych, prostych i mało kosztownych środków interwencji;
7. wspieranie dobrowolnych organizacji pozarządowych w ich działaniach na rzecz zdrowych, wolnych od alkoholu i narkotyków stylów życia;
8. stworzenie preferencji dla przemysłu produkującego bardziej atrakcyjne napoje bezalkoholowe.